

BETREFT : HET OPENBAAR ONDERZOEK OVER HET VOORSTEL VAN RPA JOSAPHAT BIS

Ter attentie van : Perspective.Brussels, het Departement Territoriale Strategie.

Kopie : Dhr Alain Maron, Dhr Bernard Clerfayt, Mevrouw Cécile Jodogne

Dames, Heren,

Naar aanleiding van het bovenvermeld openbaar onderzoek, wil ik U graag mijn oordeel geven over het gewijzigde RPA Josaphat, in openbaar onderzoek van 16 september tot 25 november 2021.

Het RPA 2021 bevat niet echt een grote wijziging ten opzichte van het RPA 2019. Tijdens het vorig openbaar onderzoek was daar nochtans felle kritiek op. Slechts één bouwzone is geschrapt. Het wordt een 'biopark' van nauwelijks 1,27 hectare, minder dan 4 procent van de totale oppervlakte van het RPA. De andere wijzigingen? Die zijn er nauwelijks. **Het gaat hier om een betreurenswaardige greenwashing door het Brussels Gewest.**

De exceptionele biodiversiteit van dit gebied van 14 hectare groot, met grasland en bosjes, wordt grotendeels genegeerd.

- De friche Josaphat huisvest meer dan 1.100 diersoorten waarvan er 109 zeldzaam of zeer zeldzaam zijn in de database van waarnemingen.be
- Wat de libellen (Odonata) betreft is de friche Josaphat vandaag, met zijn 33 waargenomen soorten, de rijkste plek van heel het Brussels Gewest; de helft van alle Belgische soorten zijn er al waargenomen.
- Ook op vlak van wilde bijen is de friche, met 129 waargenomen soorten, de meest biodiverse plek in het Brussels Gewest. Een prestigieus wetenschappelijk tijdschrift heeft er een artikel aan gewijd. In 2020 is de Zwartpootwolvij (Anthidium septemspinosum) waargenomen op de friche Josaphat, en opnieuw in 2021. Nooit eerder is deze soort in België gezien.
- Voorts is de friche Josaphat ook voor dagvlinders en sprinkhanen & krekels de rijkste plek in het Gewest. Er zijn 36 soorten dagvlinders waargenomen, en 14 orthopterae.
- Het milieueffectenrapport (MER) spreekt zelf over de aanwezigheid op de friche van 48 kwetsbare soorten (het gaat eigenlijk om 57 kwetsbare soorten, maar negen ervan maken geen gebruik van de friche), waarvan een groot deel strikt beschermd is door het Waals Gewest (onder meer tien wilde bijensoorten).
- Het is een onvervangbaar puzzelstuk in het groen netwerk in het Noord-Oosten van het Brussels Gewest en al sinds lang een stopplaats voor talrijke trekvogels.
- Op het moment van de zesde massa-extinctie is het onverantwoord om negentig procent van een dermate rijk biotoop te vernietigen. "Relatief gezien, is de friche Josaphat een gebied dat rijker is in biodiversiteit dan sommige zones in de Hoge Venen of het Zoniënwoud, nochtans twee natuurmonumenten. (...) Niemand die bij zinnen is, zou het in zijn hoofd halen om te gaan bouwen in het midden van de Hoge Venen," zegt Marc Peeters, expert in de biodiversiteit bij het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen.

Met de klimaatverandering voor ogen, vind ik het onaanvaardbaar dat de ondoordringbaarheid van de grond stijgt van 35,9 procent naar 57,4 procent. Het RPA voorziet compensatiemaatregelen maar het weerhoudt de friche ervan om een echte waterregulator te zijn voor de omliggende wijken. De site is vandaag al erg net en modderig, zoals we tijdens de 'Zomer van Josaphat' konden merken.

Meer dan 17.000 burgers vragen het behoud van de site via de petitie Stop Beton, red de Friche Josaphat (<https://chng.it/qgYJMkZCj8>). Ik vraag dat het gewest rekening houdt met de wetenschappelijke elementen die we hierboven aanhalen én met de duidelijk wil van de bevolking. Ik vraag

- Dat het gewest haar eigen engagements nakomt van het regeerakkoord, namelijk dat “Het Gewest alle beschikbare hefbomen zal benutten om een nieuw klimaatbeleid uit te stippelen en in al zijn beslissingen rekening houden met de uitdagingen op het vlak van klimaat en biodiversiteit”.
- Dat bijgevolg de friche Josaphat vrijwaard zal blijven van bebouwing op de 14 hectare van het wilde natuurgebied, zoals die vandaag langs beide kanten van de spoorweg bestaat (het RPA beslaat 34 hectare).
- Dat de huidige biodiversiteit vrijwaard blijft.
- Dat de 14 hectare gebruikt zal worden voor wetenschappelijke en pedagogische doeleinden.
- Dat de site opengesteld wordt voor het brede publiek, maar dan in een omkaderde formule en dat er aangepaste infrastructuur wordt voorzien, zoals die in heel wat natuurreservaten reeds bestaat, met als uitgangspunt: het terug in contact brengen van de stadsbewoners met het leven die rondom hem of haar bestaat en met respect voor dat leven.
- Dat de site op een niet invasieve manier beheerd wordt om zo het huidige open karakter te kunnen bewaren.

Noch het nieuwe RPA, noch het MEP maken gewag van de alternatieve plannen zoals die door het burgercollectief #PlanBJosaphat zijn voorgesteld. Nochtans zorgen die er voor dat de friche bewaard kan blijven als wild natuurgebied én dat er kwaliteitsvolle sociale woningen bijkomen, binnen de perimeter van het RPA.

De stedelijke context is vandaag helemaal gewijzigd. De demografische groei zit aan zijn limiet. Het aantal leerlingen in het kleuteronderwijs daalt onophoudelijk sinds 2015. De COVID 19 pandemie heeft die trend alleen maar versterkt. Kantoren komen leeg te staan door thuiswerk, waardoor er nieuwe reconversiemogelijkheden zijn. Er waren lang twijfels over de haalbaarheid van het omvormen van kantoren tot woningen maar vandaag wordt die reconversiemogelijkheid ten volle erkend, onder meer door Perspective Brussels, het agentschap dat actief is in de promotie van het RPA Josaphat.

Daarom vraag ik dat de regering het RPA-project Josaphat terug intrekt:

- Dat het gewest de ERC-sequentie respecteert die in de Europese regelgeving is ingeschreven. Die hiërarchie gaat ervan uit dat men eerst de negatieve milieu-impact moet vermijden, dan verminderen en pas daarna compenseren.
- Dat het gewest het RPA drastisch hertekent, rekening houdend met het plan B van de civiele maatschappij.
- Dat de competitieve dialoog die nu bezig is voor de toewijzing aan promotoren wordt opgeheven.
- Dat het gewest de leegstand in Brussel aanpakt en de reconversie van kantoren versnelt.

Tot slot onderschat het RPA de toekomstige bevolking met maar liefst 800 bewoners, ofwel meer dan 30 procent, als je uitgaat van een ratio van 49m²/inwoner tegenover 37m²/inwoner voor de omliggende wijken of zelfs 35m²/inwoner voor het hele gewest. Het MER onderschat dus ook de gevolgen voor de noodzakelijke infrastructuur en de mobiliteit in de wijk en errond.

Ik vraag bijgevolg een volledige nieuwe impactanalyse die de 800 bijkomende inwoners in rekening brengt op vlak van publieke voorzieningen, mobiliteit, etcetera en de gevolgen ervan voor de nieuwe wijk en de omliggende wijken.

NAAM

VOORNAAM

ADRES

EMAIL (facultatief)

HANDTEKENING